

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཁུལ་དུ་བོད་ཁྱེད་ཀྱི་ འཕྲུགས་སྐྱུན་བྱེད་པའི་དམིགས་ལྟུང་།

གར་ཚོང་བདེ་ལྗོངས།^[1]

༄༅། ཉེ་བའི་ལོ་འགའི་རིང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཁྱེད་དང་བོད་རྒྱལ་ཅན་དུ་
འཕྲུགས་སྐྱུན་བྱེད་ཀྱི་ཉིད་རྒྱལ་རབ་དང་རིམ་པ་བཞོན་དེ་ལག་བསྟར་བྱས་པ་མ་
ཟད། ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སྲིད་སྲོལ་ལོ་ལྟར་ཆོད་གིས་སྲིད་
གཞུང་གི་ལས་དོན་སྟོན་མེད་ལུ་སྐབས། གྲུང་གོའི་མ་འོངས་པའི་ལོ་བཅུ་ལྷག་ལ་
གས་ནང་འཕེལ་རྒྱས་ཡོང་བའི་མི་མངོན་པའི་རྣམས་ལྷགས་ཆེ་ཤོས་ནི་བོད་ཁྱེད་དང་
བོད་རྒྱལ་ཅན་དུ་འཕྲུགས་སྐྱུན་བྱེད་ཡིན། ཞེས་ཐེངས་འགའ་ནས་བཤད་བྱས།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༥ ལོ་ནས་ ༢༠༡༡ ལོའི་བར་དུ་གྲུང་གོའི་བོད་ཁྱེད་དང་བོད་རྒྱལ་ཅན་
དུ་གྲུང་བའི་མི་གྲངས་དུང་ཕྱུར་ ༡.༧༣ ནས་དུང་ཕྱུར་ ༤.༩ འཕར། བོད་ཁྱེད་ཅན་
ཀྱི་བསྐྱར་ཚད་གྲང་ ༡༧.༩༣% ནས་ ༥༡.༣༧% དུ་འཕར་འདུག རྩོམ་ཚིག་ལྟར་ན་
༢༠༢༠ ལོར་སླེབས་རྗེས་གྲུང་གོའི་བོད་ཁྱེད་ཅན་ཀྱི་བསྐྱར་ཚད་ ༥༥% ནས་ ༤༠%
བར་འཕར་རྒྱ་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་ནག་སྐྱམས་ས་ཆེན་པོའི་ཞིང་ལས་མི་གྲངས་མང་ཤོས་
ཡིན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེར་འགྱུར་ལྡོག་ཐེབས་ཏེ་བོད་ཁྱེད་དང་བོད་རྒྱལ་
ཅན་ཀྱི་མི་གྲངས་མང་བའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་དུ་འགྱུར་རྒྱུ་རེད།^[1]

[1] ✉ jinshengshartsong@gmail.com

[1] <http://zh.wikipedia.org/wiki/གྲུང་གོའི་བོད་ཁྱེད་དང་བོད་རྒྱལ་ཅན་ཀྱི་བསྐྱར་ཚད> ཅེས་པའི་ནང་།

བོད་ཀྱི་མྱིད་རྒྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་དཔེ་བཅུ་

འོན་ཀྱང་ཡུང་གོས་འཇུགས་སྐྱབ་བྱས་པའི་མངོས་སྐྱབ་ལྷན་པའི་གོང་ཁྲིམ་གྱི་
རྒྱུ་ལོགས་སུ་སྐྱེ་ཆོགས་འགལ་སྒྲ་དང་གནད་དོན་ཉིན་རེ་བཞིན་རེ་མང་དུ་འགྲོ་
བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གོང་ཁྲིམ་ཅན་དུ་སྐྱུར་ཚད་
མགོགས་དྲགས་པས། དེ་ཡང་མིག་སྡེའི་ GDP འཕར་ཚད་ཀྱིས་གོང་ཁྲིམ་ཅན་དུ་
ལྷགས་མཐུན་རང་འགྱུར་བ་མིན་པ་དེ་ལ་དོ་ཡང་བཟད་དེ་ལོན་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པའི་གནད་
དོན་དང་། དེ་བཞིན་མྱིད་གཞུང་གིས་ཞིང་པའི་ལག་ནས་ས་ཞིང་གོང་ཁེ་བོ་བྱས་
ཏེ་ཉོས། ཞིང་པས་གོང་ཁྲིམ་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ལ་རིན་གོང་རྒྱུང་བའི་སློབ་ནས་ས་ཞིང་
ཐོན་སྲུངས་ལོགས་སྐྱེས་སུ་སྐྱུལ་བ་བཅས་ལ་བརྟེན། མཇུག་མཐར་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཞིང་པ་
རྣམས་ཀྱིས་གོང་ཁྲིམ་དུ་སྡོད་ཁང་ཉོ་བ་ལ་ཁང་རིན་ཆེས་མཐོ་བའི་སྲུང་བོ་ལྗིད་པོ་དེ་
ཐེག་སྐབས་ཀྱི་མེད་པ་ལ་སོགས་གནད་དོན་གང་མང་ལྟག་བསྐྱད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟར་
གོང་ཁྲིམ་ཅན་འཇུགས་སྐྱབ་དང་དེའི་མཇུག་འབྲས་ལས་ཐོན་པའི་གནད་དོན་འདི་
རྒྱ་ནག་ནང་ལོགས་ས་སྐྱུལ་ཁོན་མ་ཡིན་པར་རང་རེའི་བོད་ཀྱི་ལུལ་དུ་དེ་ལས་ཀྱང་
འབྱར་དུ་ཐོན་བསྐྱད་ཡོད། གཤམ་དུ་བོད་སྐྱུལ་དུ་གོང་ཁྲིམ་འཇུགས་སྐྱབ་སྐོར་སློང་ན།

དང་པོ། སྐྱུར་བོད་སྐྱུལ་དུ་གོང་ཁྲིམ་འཇུགས་སྐྱབ་ཀྱི་གནས་ཚུལ།

མིག་སྡེར་བོད་སྐྱུལ་དུ་འཇུགས་སྐྱབ་བྱས་ཟིན་པའི་གོང་ཁྲིམ་ཁག་བཅུ་གཉིས་ཡོད་
པ་དང་། དེ་དག་ནི། ལྷ་ས་དང་། གཞིས་ཆེ། ཉིང་ཁྱི། ཆབ་མདོ། ཟི་ལིང་། མཚོ་ཤར།
གོར་མོ། གཏེར་ལེན་ལ། སྐྱེ་རྒྱ་མདོ། གཙོང་། ལེམས་ཀྱི་ཉི་ཟླ། དར་ཆེ་མདོ་བཅས་གོང་
ཁྲིམ་བཅུ་གཉིས།
སྐྱུར་གོང་ཁྲིམ་ཁག་གི་རྒྱ་ཚོན་དང་མི་འབོར་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ།^[༡]

[༡] <http://zh.wikipedia.org>

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཁུལ་ཁྱེད་ཁྱེད་འཇུགས་སྐྱོད་པའི་དམིགས་ཕྱིན།

(རྒྱ་བོད་རིུ་མིག་ལ་གཟིགས།)

བོད་ཁུལ་གྱི་གོང་ཁྲུང་ལག་བརླུ་ལཱིས་དང་དེའི་གནས་ཚུལ། Source: <http://zh.wikipedia.org>

གྲངས།	གོང་ཁྲུང་གི་འོག་གྲུབ།	ལ་ཁུལ་འོག་གྲུབ།	གོང་ཁྲུང་གི་ལག་བརླུ་ལཱི་ཚུལ། (km)	ལ་ཁུལ་གོང་ཁྲུང་གི་ལུགས་ལུགས།	གོང་ཁྲུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ལོ།	ལུགས་ལུགས། (km ²)	མི་འབྲུག་གྲངས། (2010 R)
1	ལྷ་ས་གོང་ཁྲུང་གི་ལོག་གྲུབ།	ལ་ཁུལ་འོག་གྲུབ།	3650	29°39'N 91°06' E	1960	29538.90	559423
2	གཞིས་ཀ་རྩེ་གོང་ཁྲུང་གི་ལོག་གྲུབ།	ལ་ཁུལ་འོག་གྲུབ།	3836	29°21'N 89°18' E	2014	182066.26	703292
3	ཉིང་ཉི་གོང་ཁྲུང་གི་ལོག་གྲུབ།	ལ་ཁུལ་འོག་གྲུབ།	1300	26°52'N 98°47' E	2013	114522.31	195109
4	ཉི་ལིང་གོང་ཁྲུང་གི་ལོག་གྲུབ།	ལ་ཁུལ་འོག་གྲུབ།	2275	36°38'N 101°46' E	1960	7,472	2208708
5	མཚོ་ཤར་གོང་ཁྲུང་གི་ལོག་གྲུབ།	ལ་ཁུལ་འོག་གྲུབ།	2242	36°29'N 102°9' E	2013	13,161	1396846
6	གོང་མོ་གོང་ཁྲུང་གི་ལོག་གྲུབ།	མོང་ལྷོ་ལྷོ་ལོག་གྲུབ།	2780	36°25'N 94°53' E	1980	120000	215213
7	གཏེན་ལེན་གོང་ཁྲུང་གི་ལོག་གྲུབ།	མོང་ལྷོ་ལྷོ་ལོག་གྲུབ།	2980	37°22'N 97°21' E	1988	325785	489338
8	ལམ་མོང་གོང་ཁྲུང་གི་ལོག་གྲུབ།	མོང་ལྷོ་ལྷོ་ལོག་གྲུབ།	3000	34°59'N 102°54' E	1996	38521	689132
9	མདུ་མཚོ་གོང་ཁྲུང་གི་ལོག་གྲུབ།	ལ་ཁུལ་འོག་གྲུབ།	3900	28°5'N 93°6' E	2014	108962	657505
10	ཡུལ་ལྷན་གོང་ཁྲུང་གི་ལོག་གྲུབ།	མོང་ལྷོ་ལྷོ་ལོག་གྲུབ།	3689	33°0'N 97°5' E	2013	118794	378439
11	ལེ་མེ་ལི་ལི་མོང་གོང་ཁྲུང་གི་ལོག་གྲུབ།	མོང་ལྷོ་ལྷོ་ལོག་གྲུབ།	3380	21°58'N 100°45' E	2014	11613	?
12	དར་ལེ་མོང་གོང་ཁྲུང་གི་ལོག་གྲུབ།	མོང་ལྷོ་ལྷོ་ལོག་གྲུབ།	2560	29°59'N 101°57' E	2013	11800	?

ལྷོ་བྱུག་ཁྱེད་བོད་རིགས་དང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་མི་འབྲུག་རྒྱ་ཁྲུང་།

ལྷོ་བྱུག་ཁྱེད་བོད་རིགས་དང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ལྷན་ཁུངས་ཚུལ།

གོང་ཁྲུང་གི་དང་མཉམ་ལྷན་ལྷན་ལྷན་གྱི་གོང་ཁྲུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ལོ།

(2010.10)Source: <http://zh.wikipedia.org> Resident population

མི་རིགས།	བོད་རིགས།	རྒྱ་རིགས།	དྲུང་ལོག་རིགས།	ཨོ་ལོ་རིགས།	ལྷན་ཁུངས་རིགས།	མཚན་ལྷན་རིགས།	ལོག་ལོག་རིགས།	ལྷན་ལྷན་རིགས།	མཚོ་ལོག་རིགས།	ལྷན་ལྷན་རིགས།	གཞན་ལྷན།
མི་འབྲུག་གྲངས།	429104	121065	6412	673	375	239	165	161	155	143	931
མི་འབྲུག་གྲངས་ལྷན་ཁུངས་ལྷན་ཁུངས་ %	76.70	21.64	1.15	0.12	0.07	0.04	0.03	0.03	0.03	0.03	0.17
མི་འབྲུག་གྲངས་ལྷན་ཁུངས་ལྷན་ཁུངས་ %	97.89	---	1.46	0.15	0.09	0.05	0.04	0.04	0.04	0.03	0.21

ཨ་ལྷོ་མི་འབྲེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ

བོད་ཡུལ་གྱི་ཡུལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ
 བོད་ཡུལ་གྱི་ཡུལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ
 (2010.11) Resident population

ཡུལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ	ཨ་ལྷོ་མི་འབྲེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ	ཨ་ལྷོ་མི་འབྲེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ	ཨ་ལྷོ་མི་འབྲེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ	ཨ་ལྷོ་མི་འབྲེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ	ཨ་ལྷོ་མི་འབྲེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ	ཨ་ལྷོ་མི་འབྲེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ	ཨ་ལྷོ་མི་འབྲེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ	ཨ་ལྷོ་མི་འབྲེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ	ཨ་ལྷོ་མི་འབྲེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ	ཨ་ལྷོ་མི་འབྲེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ	ཨ་ལྷོ་མི་འབྲེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ
ཨ་ལྷོ་མི་འབྲེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ	1635217	359138	121667	57521	13701	8505	6395	2346	993	668	2557
ཨ་ལྷོ་མི་འབྲེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ ཨ་ལྷོ་མི་འབྲེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ ཨ་ལྷོ་མི་འབྲེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ	74.04	16.26	5.51	2.60	0.62	0.39	0.29	0.11	0.04	0.03	0.12
ཨ་ལྷོ་མི་འབྲེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ ཨ་ལྷོ་མི་འབྲེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ ཨ་ལྷོ་མི་འབྲེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ	--	62.62	21.22	10.03	2.39	1.48	1.12	0.41	0.17	0.12	0.45

གཉེས་པ། རྫོང་འཕེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ་དང་གྲོང་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ་བར་གྱི་ཁྲུང་པར།

ད་ལྟ་བོད་ཡུལ་དུ་“ཡུལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ”ཞེས་པའི་ལས་རིམ་ཞིག་སྤེལ་བཞེན་པ་
 རེད་ལ། གོང་སྐྱོད་བཞེན་ཆུ་ནག་གཞུང་གིས་ལས་རིམ་དོན་དེ་ནི་ཆེས་གལ་གནད་ཅན་
 ཞིག་ཏུ་འཛིན་གྱི་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་ཆུ་ནག་གཞུང་གི་སྤྱི་འཛིན་ས་ཁུལ་གྱི་དབྱེ་
 བཞེན་ལ་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ་ལ་གནས་རིམ་མི་འདྲ་བ་བཞི་འདུག དེ་ཡང་རྫོང་རིམ་པའི་
 གོང་ཁྲིམས་དང་། ས་ཁུལ་རིམ་པའི་གོང་ཁྲིམས། ཞིང་ཆེན་རིམ་པའི་གོང་ཁྲིམས། ཐང་
 གཏོགས་གོང་ཁྲིམས་བཅས་ཡིན་པ་རེད། མིག་སྔར་བོད་ཡུལ་དུ་རྫོང་རིམ་པ་དང་ས་
 ཁུལ་རིམ་པའི་གོང་ཁྲིམས་མ་གཏོགས་མེད། དེ་བས་ན་རྫོང་འཕེལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་དང་
 གོང་ཁྲིམས་སྤྱི་འཛིན་གཞུང་བར་ཁྲུང་པར་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་དམ་ཞེ་ན།
 ༡༽ དེ་ཡང་རྫོང་དང་ཡུལ་ཁྲིམས་ཞིབ་འཇུག་གི་ལས་རིམ་གཙོ་བོ་ནི་ཞིང་ལས་དང་ཕྱུགས་
 ལས་འཕེལ་ཆུས་ཡིན་ཞིང་། གོང་ཁྲིམས་སྤྱི་འཛིན་གཞུང་གི་ལས་རིམ་གཙོ་བོ་ནི་བཟོ་ལས་

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཁུལ་ཏུ་གོང་ཁྱོད་འཇུགས་སྐྱབ་བྱེད་པའི་དམིགས་བྱུང་།

གནད་ཆེ་སར་བཞག་སྟེ་དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་རྒྱ་རེད།

༡༽ སྲིད་རྒྱུ་འདྲིན་སྤངས་ཐོག་རིམ་པ་སོ་སོའི་སྲིད་གཞུང་གིས་གོང་ཁྱོད་སྲིད་གཞུང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་མང་བ་ཡོད་པ་དང་། རྫོང་དང་ཁུལ་སྲིད་གཞུང་ལ་ཉ་ལམ་དབུལ་སྐྱོར་ཅམ་ལས་མེད་པ།

༢༽ ལྷན་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཁོངས་གཏོགས་སུ་ཁུལ་དང་རྫོང་བཅས་ལ་རང་སྐྱོང་གི་ཐོབ་ཐང་གང་འཚམས་ཡོད་ཅིང་གོང་ཁྱོད་ཏུ་བསྐྱུར་རྗེས་གོང་ཁྱོད་རང་ལ་དབང་བའི་སྲིད་རྒྱུ་དང་ཐོབ་ཐང་བཅས་ཀྱིས་རང་སྐྱོང་ཐོབ་ཐང་ཡོངས་རྫོགས་རྒྱུ་བསྐྱབས་པ་ལྷན་མི་སྤང་བར་འགོ་བཞིན་ཡོད།

༣༽ ལས་ཁུངས་འཇུགས་སྤངས་ཐང་གོང་ཁྱོད་སྲིད་གཞུང་གིས་རྫོང་མ་ཁུལ་སྲིད་གཞུང་ལས་སྲིད་འདྲིན་སྟེ་ཚན་དང་བྱ་གཞག་སྟེ་ཚན་བཅས་གང་ཅིའི་ཐད་ལས་ཁུངས་འཕྲོལ་བ་གསར་འཇུགས་བྱེད་ཚོག།

༤༽ གཞན་དུང་ཚོང་ལས་ནང་འབྲེན་དང་མ་དབུལ་འགྲུག་ཐབས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་གོང་ཁྱོད་སྲིད་གཞུང་ལ་རྫོང་དང་ཁུལ་སྲིད་གཞུང་ལས་གོ་སྐབས་མང་བ་རག་གི་ཡོད་པ་རེད།

༥༽ སྤྱིར་ལྷན་གོ་སྲིད་གཞུང་གི་ས་ཁིང་ལམ་ལུགས་ནི་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་ཡིན་ནའང་གོང་ཁྱོད་ཏུ་ས་ཁིང་སྐྱེར་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད་ལ། གོང་ཁྱོད་སྲིད་གཞུང་གིས་ཁེ་ལས་ཚོགས་པ་དང་མི་སྐྱེར་བཅས་ལ་ས་ཁིང་ཉེ་ཚོང་བྱེད་ཚོག།

༦༽ དེ་མིན་རྫོང་དཔོན་དང་རྫོང་རིམ་པའི་གོང་ཁྱོད་འགོ་གཙོ་དང་། ཁུལ་སྲིད་གཞུང་གི་འགོ་གཙོ་དང་ས་ཁུལ་རིམ་པའི་གོང་ཁྱོད་འགོ་གཙོ་བཅས་བར་གྱི་གནས་རིམ་འདྲ་མཉམ་ཡིན་ནའང་གོང་ཁྱོད་ཀྱི་འགོ་གཙོར་ཐོབ་ཐང་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཚུལ་འདུག།

བོད་ཀྱི་མྱོད་རྒྱུས་ཉམས་ཞིབ་བྱས་དེབ།

གསུམ་པ། བོད་དུ་མྱོད་ཁྱེར་འཇུགས་སྐྱེད་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན།

དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ཡོལ་བའི་འོག་མངོན་གྱུར་བྱ་རྒྱུ་དོན་
དངོས་ཀྱི་དམིགས་ལུས་གསུམ།

- བོད་དུ་རྒྱ་རིགས་ཕོན་ཆེ་གནས་སློང་དང་གཞིས་ཆགས་རྒྱ།
- བོད་ཀྱི་ཕོན་ཁུངས་ཉམ་འཕྲོག་བྱ་རྒྱ།
- བོད་མི་རིགས་མགྲོགས་སུ་མཛུངས་བསྐྱར་ (Assimilation 同化) བྱ་རྒྱ།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཉལ་ཏུ་“འཕེལ་རྒྱས་ནི་བདེན་དོན་དོ་མ་ཡིན” (发展才是硬道理 Development is absolute principle) ཞེས་བཤད་བསྟན་ཡོད་པ་
རེད། ཉེ་བའི་ལོ་འགའི་རིང་རྒྱ་དམར་གྱིས་ཚ་དོན་དང་ལངས་སྤྱོད་ཀྱི་དེ་བཟུང་ནས་
བོད་ཁུལ་དུ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས་བཏང་དང་གཏོང་བཞིན་པ་རེད།
དཔེར་ན། བོད་དུ་གཞུང་ལམ་དང་ལྷགས་ལམ་འཇུགས་སྐྱེད། བོད་དུ་གནམ་གཟུང་
འཇུགས་སྐྱེད། བོད་དུ་རྒྱ་རིགས་འཇུགས་སྐྱེད། བོད་དུ་དམག་དོན་འཇུགས་སྐྱེད། དེ་
བཞིན་བོད་དུ་ཕྱོད་ཁྱེར་གསར་སྐྱེད་ལ་སོགས་འཇུགས་སྐྱེད་ཀྱི་ནམ་གངས་ཆེ་ཆུང་
གངས་ཀྱིས་མི་ལང་བ་ཡོད།

དེ་ཡང་ ༡༩༩༩ ལོར་བོད་མདོ་སྐད་ས་ཁུལ་དུ་མཚོ་ཤར་ཕྱོད་ཁྱེར་དང་སྐྱེ་
རྒྱུ་མདོ་ཕྱོད་ཁྱེར་གཉིས་གསར་འཇུགས་བྱས། ༡༩༩༩ ལོའི་ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་
རྒྱལ་སྲིད་གྱི་བྱུང་ཁུངས་གིས་བོད་དབུས་གཙང་ས་ཁུལ་གྱི་གཞིས་ཀ་ཚེའི་ས་ཁུལ་
སྲིད་འཛིན་དབུ་མཚམས་ཕྱིར་འཕྲོད་བྱས་ཏེ་གཞིས་ཀ་ཚེ་ནི་ས་ཁུལ་རིམ་པའི་ཕྱོད་
ཁྱེར་དུ་བསྐྱར་རྒྱུའི་ཚོག་མཚན་སྟེ། ༡༩༩༩ ལོའི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་རྒྱལ་སྲིད་

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཁུལ་དུ་ཕྱོད་ཆེད་འཇུགས་སྐྱབ་བྱེད་པའི་དམིགས་བསལ།

ཕྱི་ལྷོ་ཁང་གིས་ཀྱང་བོད་མདོ་སྟོད་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཡང་ཕྱིར་འཐེན་བྱས་ཏེ་ཆབ་མདོ་ཕྱོད་ཆེད་དུ་བསྐྱར་པའི་ཚོག་མཆོད་སྤྲོད་འདུག ༢༠༡༤ ལོའི་ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་ནང་སྲིད་ཕྱུལ་ཡིས་ཚོག་མཆོད་སྤྲོད་དེ་སེམས་ཀྱི་ཉི་ཟླ་རྗེས་ཡང་ཕྱོད་ཆེད་དུ་བསྐྱར། ༢༠༡༥ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢ ཉིན་ནང་སྲིད་ཕྱུལ་ཡིས་ཚོག་མཆོད་སྤྲོད་དེ་དར་ཅེ་མདོ་ཕྱོད་ཆེད་དུ་བསྐྱར། དེ་རྗེས་ཅུང་མ་འགོར་བར་ཉིང་ཁི་ཡང་ཕྱོད་ཆེད་དུ་བསྐྱར་རྒྱ་བྱས་འདུག དེ་ལྟར་ལོ་གཉིས་ལྷག་གི་ནང་བོད་ཁུལ་དུ་ཕྱོད་ཆེད་ ༔ གསར་འཇུགས་བྱས་འདུག ལོ་འདིའི་ཟླ་ ༤ པའི་ཟླ་སྟོད་དུ་རྒྱ་ནག་ཚོང་དོན་ཕྱུལ་དང་། ཕྱི་འབྲེལ་ཕྱུལ། རྒྱལ་ཁབ་འཕེལ་སྐྱར་ལྷན་ཁོགས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ལྷོ་གནས་ལྷ་ས་ཕྱོད་ཆེད་དང་གཞིས་ཅེ་ཕྱོད་ཆེད་གཉིས་རྒྱལ་ཁབ་རིམ་པ་དང་ས་ཁོངས་རིམ་པའི་འཁོར་རྒྱུག་མཚམས་ཚིགས་ཕྱོད་ཆེད་ཁག་གི་ནང་བཞག དེ་ཐོག་ནས་བོད་འདི་ཉིད་ཨེ་ཡ་སྟོ་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཕྱོགས་ནས་སྟོ་མོ་འབྱེད་པའི་འགྲིམ་འགྲུལ་གྱི་ལྷོ་གནས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་“རྒྱུད་གཅིག་ལམ་གཅིག”གི་འཇུགས་སྐྱབ་ནང་ལྷ་ས་པ་འདོན་སྐྱེལ་བྱེད་ཐུབ་རྒྱ་མདོན་ཡོད།^[༤] ཅེས་བཤད།

ཕྱིར་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས་དང་ཕྱོད་ཆེད་གསར་སྐྱབ་ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་འགྲོ་པལ་མོ་ཆེ་ལ་མཚོན་ན་ཆེས་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པའི་གཏམ་ཞིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་རང་རེའི་བོད་མི་རིགས་ལ་མཚོན་ན་དེ་ནི་སྤྱི་གྱིའི་ཁ་ཡི་སྤང་ཅི་རང་ཡིན། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྒྱ་ནག་གཞུང་ཕྱོགས་ཀྱིས་བརྗོད་སྟངས་ལྟར་ན། བོད་ཁུལ་དུ་ས་ཁུལ་ཕྱིར་འཐེན་དང་ཕྱོད་ཆེད་གསར་འཇུགས་ཞེས་པ་དེ་ནི་ས་ཁུལ་གྱི་མི་གྲངས་མང་དུ་སོང་བ་དང་། ཞིང་པའི་ཐེམ་ཐོ་མིན་པའི་མི་འབོར་སྤྱིའི་མི་འབོར་གྱི་ ༢༥% ལས་མང་བ་ཆགས་བསྐྱད་པ། GDP བསྐྱེམས་གྲངས་བསྐྱར་ཚད་གང་འཚམས་ཚད་མཐོ་བ་ཡོད་པ། དེའི་ནང་བཟོ་ལས་ཐོན་རྫས་རིན་ཐང་ ༡༠% ཡན་ཡོད་ན་

[༤] ༢༠༡༥ ལོའི་ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༢ ཉིན་ཀྱང་གོའི་བོད་ཀྱི་གསར་འགྲུལ་དུ་རྒྱ་གསར་ནས།

བོད་ཀྱི་སྲིད་ཁྲིམས་ཉམས་ཞིབ་ཏུ་སྒྲིག་པའི་བྱ་བུ།

གྲོང་ཁྱིམ་དུ་སྐྱུར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཡར་རྒྱས་སུ་གཏོང་ཆེད་
སོགས་ཡིན་ཟེར། དེར་སྤྱོད་སྒྲིག་སྲོལ་ལྟར་དམངས་ལ་སྐོར་པའི་སྲིད་ཁྲིམས་ཤིག་
དང་འབྲུ། ཡིན་ནའང་དོན་དངོས་ཐོག་དེ་དམིགས་ལྷུ་ལ་གཞན་སྐྱབ་བྱེད་ཁག་འདོག་
ས་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་བོད་སྲིགས་རྣམས་ལ་སྐོར་ཐོགས་པའི་ཆ་ཉ་ཅང་ཉུང་།

བོད་ཁུལ་དུ་གྲོང་ཁྱིམ་གསར་འཛུགས་ཏེ་དཔལ་འབྱོར་སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་
རྒྱས་ཀྱི་ཡོལ་བའི་འོག་བོད་ནང་རྒྱ་སྲིགས་སོན་ཆེ་གནས་སྤོ་བྱེད་ཐབས་ཡིན། དེ་
ཡང་གོང་གསལ་རྒྱུ་དམ་ཁུལ་སྲིད་གཞུང་དང་གྲོང་ཁྱིམ་སྲིད་གཞུང་བར་གྱི་སྐོབ་
ཐང་མི་འབྲུ་བར་བརྟེན་ནས། བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་གྲོང་ཁྱིམ་གསར་འཛུགས་བྱས་ན་
བོད་དུ་རྒྱ་སྲིགས་གནས་སྤོ་བྱེད་པར་གོ་སྐབས་ཀྱང་མང་བ་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན།
གྲོང་ཁྱིམ་སྲིད་གཞུང་གི་ལས་དོན་གཙོ་བོ་བཟོ་ལས་ཡིན་པས་བོད་མི་ ༧༧% ཡིས་
ཞིང་ལས་དང་ཕྱགས་ལས་མ་གཏོགས་བཟོ་ལས་བྱེད་ཤིང་གྱི་མེད་པ་དང་། ༡% ཅམ་
གྱིས་བཟོ་ལས་ཤིང་གྱི་ཡོད་རུང་དེ་ནི་ལག་ཤིང་བཟོ་ལས་ཅམ་ལས་གཞི་རྒྱ་ཆེན་
པོའི་དེང་རབས་ཅན་གྱི་བཟོ་ལས་ཤིང་གྱི་མེད་པས། ལས་བཟོ་པའི་དགོས་མཁོར་
ཁ་གཡར་ནས་རྒྱ་སྲིགས་འབོར་ཆེན་བོད་ནང་དུ་གནས་སྤོ་བྱེད་རྒྱ་དང་། རིམ་པ་སོ་
སོའི་སྲིད་གཞུང་གིས་གྲོང་ཁྱིམ་སྲིད་གཞུང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གང་མང་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་
དེས་ཀྱང་རྒྱ་སྲིགས་བོད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱིམ་ཁག་ཏུ་གནས་སྤོ་བ་ལའང་དམིགས་བསལ་
གཟིགས་སྐྱོང་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་གྲོང་ཁྱིམ་སྲིད་གཞུང་ལ་ལས་ཁུངས་འཕོལ་བ་
གསར་འཛུགས་བྱེད་ཆོག་པ་དེའི་སྐྱེད་རྒྱུ་རྒྱ་སྲིགས་བོད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱིམ་ཁག་ཏུ་གནས་སྤོ་
བ་ལ་ལས་ཁུངས་གང་མང་གསར་འཛུགས་བྱས་ཏེ་རྒྱ་མི་ནང་འབྲེན་བྱེད་ཆོག་གྲོང་
ཁྱིམ་དུ་གོང་སྐྱོར་བཞིན་ཆོང་འབྲེན་མ་འགྲུག་གི་ཆ་རྒྱུན་མང་བ་ཡོད་སྐབས། རྒྱ་
ནག་ནང་སོགས་ས་ཁུལ་གྱི་ཆོང་པ་བོད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱིམ་ཁག་ཏུ་དཔེར་ན་གཞིས་རྩེ་
གྲོང་ཁྱིམ་ལྷ་བུའི་ནང་ཉང་ཉེ་དང་། ཉུན་ཏུ་། ཉེ་ལུང་ཅང་། ཅི་ཡིན་སོགས་གྲོང་

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཁུལ་དུ་གྲོང་ཁྱིམ་འཛུགས་སྐྱོད་བཞེད་མིགས་ལྷན་པུ

ཁྱིམ་དང་ཞིང་ཆེན་ཁག་གི་རྒྱ་མི་དང་ཚོང་པས་ཁེངས་བསྐྱེད་ཡོད་པ། དེ་བཞིན་ཆབ་མདོ་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་ཐེན་ཅིན་དང་། ལྷང་ཆེན། སི་ཤོན་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་མི་དང་ཚོང་པས་གནས་ཆགས་བསྐྱེད་ཡོད།

གཞན་དུ་བོད་དུ་གྲོང་ཁྱིམ་གསར་འཛུགས་བྱས་ཇེས་རྒྱ་སྤེལ་བོད་དུ་གནས་སྡོད་པ་ལ་སྡོན་དང་མི་འབྲ་ས་ཁག་ནི། བོད་ཀྱི་གྲོང་གསེབ་ག་གེ་མོ་ཞིག་ལ་རྒྱ་མི་གནས་སྡོད་ན་ས་གནས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་དོ་སྐོལ་བྱེད་དེས་ཡིན། བོད་དུ་གྲོང་ཁྱིམ་གསར་སྐྱོད་བྱས་ཏེ་དེའི་ནང་དུ་རྒྱ་མི་གནས་སྡོད་བྱས་ན་དེར་དོ་སྐོལ་བྱེད་རྒྱ་པར་ཞོག ཐ་ན་བོད་སྤྱི་མཐུན་རྣམས་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོགས་ཀྱང་བྱེད་དཀའ། བྱངས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཤད་ན་འང་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་གནས་སྡོད་པ་དེ་གྲོང་གསེབ་ལས་ལྡན་མང་པོ་སྡོད་ཐུབ། གནས་སྡོད་མཁན་གྱི་ཆ་ནས་བཤད་ན་བོད་ཀྱི་གྲོང་གསེབ་ཆ་རྒྱུན་སྡོད་པའི་ནང་གནས་སྡོད་པ་ལས་གྲོང་ཁྱིམ་ཆ་རྒྱུན་ཡག་པོ་ཡོད་པའི་ནང་གནས་སྡོད་བྱེད་རྒྱུར་དཀའ། ད་ཆ་བོད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱིམ་གསར་འཛུགས་པའི་གཞི་བྱངས་གསལ་པོ་ཞིག་ང་ཚོས་ཤེས་ཐབས་མ་བྱུང་ན་འང་། བང་ལྗར་བོད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱིམ་ཁག་ནི་དོན་དངོས་ཐོག་རྒྱ་མི་སྤྱི་མཐུན་གྱི་གྲོང་ཁྱིམ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་མིག་མཐོང་ལག་ཟེན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡིན།

དེ་ནས་གྲོང་ཁྱིམ་གསར་འཛུགས་བྱས་ཏེ་བོད་ཀྱི་ཐོན་ལཱ་ཁུངས་ཉམ་འཕྲོག་རི་ལྗར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ཡང་གང་དུ་གྲོང་ཁྱིམ་ཡོད་ན་དེ་ཡི་ཉེ་འཁོར་གྱི་ཐོན་ལཱ་ཁུངས་རྣམས་བྱ་ཆས་སྡོད་པ་བཞིན་རྫོགས་འགོ་གི་ཡོད་པ་ནི་ཚོས་ཉིད་ཡིན། བོད་དུ་གྲོང་ཁྱིམ་གསར་འཛུགས་བྱས་པར་བརྟེན་བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཐོན་ལཱ་ཁུངས་རྣམས་ཀྱང་གནས་ཚུལ་དེ་ལས་མ་འདས། གོང་གསལ་ལྟར་གྲོང་ཁྱིམ་གྱི་ས་ཆ་སྤྱིད་གཞུང་གིས་ཁེ་ལས་ཚོགས་པ་དང་མི་སྐྱེར་ལ་འཚོང་ཚོགས་དང་། དེ་བཞིན་གྲོང་ཁྱིམ་ཁེངས་གཏོགས་ཀྱི་རྫོང་ཁག་རྣམས་ལ་མི་སྤྱི་མཐུན་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་གྱི་ཐོབ་ཐང་མེད་

འདྲེན་གྱི་མིང་ལྷན་ཉམས་ཞིབ་ཀྱིས་དེབ།

པ་ཚགས་ཡོད། དཔེར་ན། གཞིས་ཀ་ཙེ་གོང་བྱེད་ཁོངས་གཏོགས་ཀྱི་རྣམ་གྲིང་དང་།
རྒྱལ་ཅེ། ས་རྒྱ། ལྷ་ཅེ། ས་དགའ། བཞད་མཐོང་སློབ། གམ་པ། རྩོམ་མོགས་རྒྱུ་ལག་
༡༩ དང་། ཚབ་མདོ་གོང་བྱེད་ཁོངས་གཏོགས་ཀྱི་འདོམ་དང་དང་། གོ་འདྲི། རི་པོ་
ཚེ། ལྷེང་ཚེ། དབུ་གཡལ། ལྷོ་རོང་། ལྷན་ཁམས། དཔལ་འབར་སོགས་རྒྱུ་ལག་
༡༠ དང་། དེའི་ལྷན་ལྷན་གོང་བྱེད་ཁོངས་གཏོགས་ཀྱི་ལྷན་གྲུབ་རྒྱུ་ལག་
གཞུང་། ལྷོད་ལུང་བདེ་ཚེ། མལ་གྱོ་གྲུང་དཀར་སོགས་རྒྱུ་ལག་ ༥ དང་། ཉིང་གི་གོང་
བྱེད་ཀྱི་ཁོངས་གཏོགས་སུ་གོང་པོ་རྒྱ་མདའ་དང་། ལྷན་གྲིང་། མེ་ཏོག་རྩ་ལྷན་སོགས་
རྒྱུ་ལག་ ༦ ལྷན་བསྐྱོམས་རྒྱུ་ལག་ ༤༠ རྒྱལ་ཁོངས་ཀྱི་ས་ཁིང་རྣམས་གཏེར་འདོན་ཁེ་ལས་
དགའ་ལ་གོང་བྱེད་སྲིད་གཞུང་གིས་གང་འདོད་འཚོང་ཚོགས། དེ་ལྷན་བོད་ཀྱི་གསེར་
གཏེར་དང་། ཟངས་གཏེར། ཁིར་རྣམས། ཚེ་ལ་དཀར་པོ་སོགས་གྲགས་ཅན་གཏེར་
རྩིས་དག་དང་། ལྷེང་ཐོན་ཁུངས། ལྷོག་རྣམས་སོགས་ཐོན་ཁུངས་སོགས་ཐད་ཀར་
རྒྱ་མིའི་ལག་རྒྱ་མོར་རྒྱ་ཡིན་འོང་། བརྒྱུད་ཚུལ་ལྷན་ན་རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་ཚབ་
མདོ་གོང་བྱེད་རྒྱ་བརྒྱུར་བའི་དམིགས་ལུལ་གཙོ་བོ་“རྒྱ་བསྐྱོག་ཤར་འབྲེན་”ཀྱི་ཚེད་
དང་། གཞིས་ཙེ་གོང་བྱེད་རྒྱ་བཟོ་བ་དེ་རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་གྱི་མཐའ་མཚམས་ས་
ཁུལ་སྲར་ལས་ལྷག་པར་སྤྱང་སྐྱོང་འཕེལ་རྒྱས་ཡོང་ཚེད་ཡིན་ཟེས། དེ་བཞིན་བོད་
ཁུལ་རྒྱ་གོང་བྱེད་གསར་འཛུགས་བྱས་པ་དང་བོད་ཀྱི་གཏེར་རྩིས་ཁོན་མ་ཡིན་ལ།
བོད་འབྲོག་ཁུལ་གྱི་ཤ་དང་། མར། བལ། ཀོ་བའི་རིགས། ཙེ་ཚེ་བའི་རྣམས་རྣམས་
སོགས་ཀྱང་ས་ཚ་དེ་ག་རང་རྒྱ་བཟོ་བྱ་གསར་འཛུགས་བྱས་ཏེ་ལས་རྩོན་བྱེད་རྒྱ་
རེད། དེ་ཡང་བོད་རང་སྐྱོང་སྤྱོད་ཀྱི་ཏང་ཨུའི་རྒྱུ་ཅི་གཞིན་པ་སྤྱུ་ཡུན་ཅེ་ཡིས།
“ཁོང་ཚོས་གཞིས་ཙེ་དང་ཚབ་མདོ་གོང་བྱེད་གཞིས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ལམ་ལུགས་
ཀྱི་སྐྱོམ་གཞིར་འགྲུར་བ་བཏང་སྟེ་སྲར་ལས་ལྷག་པར་ཐོན་ཁུངས་བཞོ་བཤའ་རྒྱག་

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཁུལ་དུ་བོད་ཁྱེད་འཇུགས་སྐྱབ་བྱེད་པའི་དམིགས་བྱུང་།

དགོས་^[1]ཞེས་བཤད་འདུག དེ་ལྟར་ན་རྒྱའི་བྱ་སྤོང་འདི་དག་བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཐོན་
ཁུངས་ཙམ་མ་ཟད། བོད་ཁྱེད་འཇུགས་སྐྱབ་བྱས་ནས། ཐ་ན་ས་ངོས་སྐོང་ཚད་ལས་
བཀལ་ཉེ་སྤྱི་ཁམས་ཁོར་ཡུག་ལའང་གཞོན་སྐྱོན་ཚབས་ཆེན་སྐབས་ངེས་ཡིན།

དེ་བཞིན་བོད་ཁྱེད་ཁགསར་འཇུགས་ཀྱིས་བོད་རིགས་མཚུངས་སྐྱར་ཐད།
རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དབང་སྐྱར་འོག་རང་སྤོང་བོད་ཁྱེད་ཞེས་པའི་ལམ་ལུགས་
མེད། དེར་བརྟེན་བོད་ཁུལ་གྱི་བོད་ཁྱེད་ཁག་དང་དེའི་བྱུང་ཁོངས་ནང་ཡོད་པའི་
བོད་མི་རྣམས་ལ་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཟེར་བ་དང་རང་སྤོང་གི་སྐོབ་ཐང་བཅས་ནི་
ཐད་དེ་འདྲའ་ཚོན་བཞིན་ཡལ་འགོ་བ་རེད། དེ་བཞིན་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་སྐོབ་ཚར་
ལྟར་པའི་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་རིག་གནས་ནི་དེང་རབས་བོད་ཁྱེད་ཁགསར་འཇུགས་
ཀྱི་རྒྱབ་རྒྱུན་ཐོད་ཚམ་སྐྱེ་ལྷགས་པས་བྱེད་བ་ལྟར་གཙོ་རྒྱུན་རྒྱུ་རྒྱུ་རིག་གནས་ཀྱི་
གཞོན་ལྷགས་ཆེན་པོའི་འོག་ཡུད་ཙམ་རིང་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་འགོ་རྒྱུ་ངེས། སྤྱིར་
རྒྱ་དམར་གཞུང་གི་དབང་སྐྱར་འོག་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་རིག་གཞུང་ནི་སྐོབ་མཐའ་
བར་གསུམ་དུ་དམངས་སྤོང་གྱི་རྒྱ་ཚད་ལས་གོང་འཕེལ་བྱེད་བཅུག་གི་མེད། དེའི་
སྤོང་བོད་ཁུལ་དུ་བོད་ཁྱེད་ཁགསར་འཇུགས་བྱས་ནས་རྒྱ་རིགས་སྐོབ་ཚར་རྣམས་བ་ལྟ་
བྱ་བོད་དུ་གནས་སྤོང་ཉེ། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དཔལ་འབྱོར་འཇུགས་སྐྱབ་བྱེད་
ཁོངས་ཀྱི་ཚོང་པ་དང་། ཤེས་ཡོན་རིག་གནས་བྱེད་ཁོངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་དང་འགོ་
འབྲིང་པ་སོགས་བོད་རིགས་སྤོང་གྱི་ལུས་བྱུང་ཅེ་གས་རྣམས་དང་པོར་སྐོབ་པ་གནས་བོད་
ཁྱེད་དུ་འཚོ་བ་སྤོང་དུ་སོང་སྤོང་ཁོང་ཚོའི་མི་རབས་གཉིས་པའི་སྤོང་ནས་བཟུང་རྒྱ་
མི་རིགས་ཆགས་རྒྱ་གཏན་འཁེལ་ཡིན། དཔེར་ན། ཟི་ལིང་བོད་ཁྱེད་དུ་བོད་རིགས་
གང་འཚམས་ཡོད་པ་དེ་ཚོའི་ལུ་གུ་རྣམས་ལ་རྒྱའི་སྐད་ཡིག་གི་སྐོབ་ལྷ་མ་གཏོགས་
མི་རིགས་རང་གི་སྐད་ཡིག་སྤོང་སའི་སྐོབ་ལྷ་མེད་པ་རེད།^[2] ལྷ་ས་བོད་ཁྱེད་དུ་

[1] གཞིས་ཀ་ཅེ་དང་ཚབ་མདོར་བོད་ཁྱེད་ཁགསར་འཇུགས་བྱས་པའི་ཚོགས་འདུའི་ཐོག
[2] གནད་དོན་འདི་བཅུན་བྱོལ་ལས་བྱེད་བསྐྱོད་པའི་ལུ་བ་ལྷོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནང་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་རྣམས་

པོད་ཀྱི་མྱོད་རྒྱུ་ཉམས་ཞིབ་ཏུ་སྒྲིག་པའི་དཔེ་བཞུགས་

རྒྱ་བོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་པོད་རྒྱུ་ཉམས་ཞིབ་ཚུ་མིང་ཅམ་ལས་
མེད། ཡོད་ཀྱང་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་མཁན་ཡང་དགོན། རྒྱ་མཚན་ནི་བོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཉམས་
ལ་རྒྱུངས་འབྲས་ག་འདྲ་ཡག་པོ་ཡོད་ཏུ་ཉམས་ན་དག་རྒྱུ་ཉམས་ཞིབ་ལས་ཀ་མ་
གཏོགས་གཞན་རག་དཀའ། དེར་བརྟེན་བོད་རིགས་ཀྱི་མྱོད་ཁྱེད་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་
རྒྱུ་ཉམས་ཞིབ་སྦྱོང་བྱེད་པ་ལས་བོད་རང་གི་རྒྱུ་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་ཡོད་པ་མེད་
ལ། མི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཉམས་ཞིབ་བསྐྱེད་ན་མ་འོངས་པར་སློབ་མི་རག་པའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་
ཟེར། ད་ལྟ་མྱོད་རྒྱུ་ཉམས་ཀྱི་མྱོད་ཁྱེད་ཁག་ཏུ་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་ཀྱི་བྱིས་པ་དག་
འདི་ག་རྒྱ་རམ་ས་ལས་ཡོང་ནས་“རང་བོད་རྒྱུ་ཉམས་ཞིབ་བཤད་ཤེས་ཀྱི་མེད”ཟེར་
བ་བཞེན་བོད་མི་ནང་གཉེས་ཀྱི་མྱོད་ཁྱེད་ཏུ་གནས་པའི་བོད་རིགས་བྱིས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་མ་འོངས་པར་བོད་རྒྱུ་ཉམས་ཞིབ་ཡང་བཤད་མི་ཤེས་པའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་ཏུ་སྒྲིག་
ཚོད་སྒྲིག་ཅམ་མ་གཏོགས་གཏན་འཁེལ་བ་ལྟ་བུ་རེད། དེ་ལྟར་རྒྱ་དམར་གཞུང་
གིས་བོད་ལྗུ་ཏུ་མྱོད་ཁྱེད་འཇུགས་སྐྱབ་ཀྱི་ཐབས་མཁས་པའི་སློབ་བོད་རིགས་
མཚུངས་རྒྱུ་བྱེད་བཞེན་པ་རེད།

ཡང་གཅིག་བཤད་ན། བོད་ཀྱི་ལྷ་ས་མྱོད་ཁྱེད་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་བོད་རིགས་
སློབ་མ་རྒྱུངས་འབྲས་སྐྱུ་བྱུང་ཅན་རྣམས་ལོ་རེ་བཞེན་མར་རྒྱ་ནག་ནང་ལོགས་
ས་ལྗུ་ཏུ་མྱོད་ཁྱེད་ཁག་ཏུ་སློབ་གཉེར་ཆེད་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད། མིག་སྨར་རྒྱ་
ནག་རྒྱུ་ཉམས་སྐྱེ་ཅིན་དང་། ཉང་ཉེ། ཀོང་ཏུང་སོགས་ཞིང་ཆེན་དང་། རང་
སློབ་སློབ་མ། མྱོད་ཁྱེད་བཅས་ཁག་ ༡༡ ནང་གི་སློབ་འབྲིང་ ༡༡ ཀྱིས་ནང་སའི་
བོད་སློབ་འཛིན་གྱི་བཅུ་གས་ཡོད་པ་དང་། ཉང་ཉེ་རྒྱ་ནག་སློབ་ཆེན་གྱི་ཁོངས་
གཏོགས་སློབ་འབྲིང་སོགས་མཐོ་རིམ་སློབ་འབྲིང་ ༥༦ གིས་བོད་ཀྱི་སློབ་མ་བསྐྱེད་
ཡོད་པ་དང་། ཀོང་ཏུ་མྱོད་ཁྱེད་ཀྱི་འཕྲོད་བརྟེན་སློབ་སྐྱོང་སོགས་འབྲིང་རིམ་ཆེད་

ལའང་ལྷག་བསྐྱེད་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཁུལ་ཏུ་གྲོང་ཁྱིམ་འཇུགས་རྒྱན་བྱེད་པའི་དམིགས་ཕྱུག་

ལས་སློབ་ལྷན་ ༤༤ ཡིས་བོད་ཀྱི་འབྲིང་རིམ་ཆེད་ལས་འདྲིན་གྱི་བཅུགས་ཡོད་པ་དང་།
པེ་ཅིན་སློབ་ལྷན་ཆེན་མོ་དང་ཆིང་ཏུ་སློབ་ལྷན་ཆེན་མོ་སོགས་སློབ་ཆེན་ ༡༢༠ ལྷག་གིས་
ནང་མའི་བོད་སློངས་འདྲིན་གྱི་སློབ་མ་བསྟུ་གི་ཡོད་པ་རེད། ༡༩༩༥ ལོར་ནང་མའི་
བོད་སློངས་འདྲིན་གྱི་གཞེས་འགོ་བཅུགས་པ་དང་། ནང་མའི་བོད་སློངས་འདྲིན་
གྱི་སློབ་མ་ཞིག་པ་ཐོག་མར་བོད་རང་སློང་སློངས་ཁོ་ན་ནས་གཏོང་འགོ་བཅུགས་
ཡོད་ཀྱང་ད་ལྟ་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ཡོངས་རྫོགས་ནས་གཏོང་བཞིན་ཡོད། མིག་སྡེའི་
བར་ནང་མའི་བོད་སློངས་འདྲིན་གྱི་རིམ་རྒྱུ་ལྟར་ན་ཐེམ་ཐོ་བོད་ནས་ཡིན་པའི་
དམའ་རིམ་སློབ་འབྲིང་གི་སློབ་མ་ ༤༩༡༠༠ དང་། མཐོ་རིམ་སློབ་འབྲིང་གི་སློབ་མ་
༡༤༧༠༠ བསྟུས་འདུག^[༡] དེ་བཞིན་བོད་ཏུ་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་འགོ་བྲིད་པ་དང་། ལས་བྱེད་
པ། ལག་རྒྱུ་པ་སོགས་འབོར་ཆེན་རོགས་སྐྱོར་ལ་ཁ་གཏུག་ཏེ་རྒྱ་རིགས་ཡར་གཏོང་
དང་བོད་རིགས་མར་འཐེན་བྱེད་བཞིན་པ་རེད་ལ། བོད་རིགས་ཀྱི་སྐུལ་བྱུང་སློབ་མ་
རྣམས་རྒྱ་ནག་ནང་འོགས་སུ་བྲིད་ནས་ཡང་ཡང་སེམས་བསྐྱར་(Brainwash 洗腦)
བྱས། བོད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱིམ་ཁག་ཏུ་བོད་རིའ་རྣམས་རྒྱའི་གཙོ་རྒྱུ་རིག་གནས་སྤེངས་སྤང་
སྐོར་བའུ་འདོགས་ཀྱི་བྱ་ཐབས་འོག་གྲོང་ཁྱིམ་གྱི་བོད་རིགས་རྣམས་ཀྱི་འདིག་ཉེན་
ལྟ་རྒྱུ་དང་། རིན་ཐང་ལྟ་རྒྱུ་ལ། མི་རིགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས། བོད་རིགས་ཀྱི་འཆོ་བའི་
གོམས་གཤིས་སོཾ་ལ་འགྱུར་བ་ཐེབས་ཏེ་རྒྱ་རིའ་སུ་བསྐྱར་དང་སྐྱར་བཞིན་པ་རེད།

མདོར་ན་བོད་ཁུལ་ཏུ་གྲོང་ཁྱིམ་གསར་འཇུགས་བྱེད་བཞིན་པ་དེ་དཔལ་
འབྱོར་སྲི་ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ཡོལ་བའི་འོག་བོད་ཏུ་རྒྱ་མི་གནས་སློང་དང་། བོད་ཀྱི་
ཐོན་ལཱ་དང་སྤྲོད་པའི་བོད་རིགས་མཚུངས་སྐྱར་བཅས་སྤར་ལས་རྗེ་མཁྱོགས་དང་།
སྤར་ལས་མཐིལ་བྱིན་པ། སྤར་ལས་ལུས་ལྡན་བྱེད་ཆེད་ཡིན་པ་གདོན་མི་བྱ།

[༡] ལྷ་ ༡༠ ཆོས་ ༢ ཉེན་གྱི་འགོ་བོད་ཀྱི་གསར་འགྱུར་བཅུགས་ནས།

བོད་ཀྱི་ཕྱི་དྲུག་རྒྱུ་ཉམས་ཞིབ་དྲུས་དེབ།

པའི་ལ། བོད་ཁུལ་དུ་གྲོང་ཁྱིམ་འཕུགས་སྐྱུན་བྱས་པ་དེས་བོད་རིགས་ལྷན་ལ་མི་ རྒྱལ་ས་ལ་མེད་ས་རྒྱུ་དེ་ལྟར་ལྷོད།

ཕན་པའི་ཆ།

འཛིག་ཉེན་གྱི་བྱ་བ་ཀྱན་ལ་ངོ་བོ་གཉིས་ལྡན་གྱི་རང་བཞིན་ཡོད་གཤིས། བོད་དུ་
གྲོང་ཁྱིམ་གསར་འཕུགས་བྱས་པ་དེར་ཡང་བོད་མི་རྒྱལ་ས་ལ་མཚོན་ན་ཕན་པ་གོད་
གཉིས་ཀྱི་ཆ་ལྡན་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་ཕན་པའི་ཆ། ས་གནས་ཀྱི་ཐོན་ལས(Local
Industrial 本地产业)མང་པོ་ཞིག་གསར་སྐྱེ་བྱེད་ཐུབ། དཔེར་ན། མི་རིགས་ཀྱི་ལག་
ཤེས་བཟོ་ལས་སྐྱོ་ཚོགས། བོད་སྐྱུན་ལས་རིགས། མཐོ་སྐྱང་སྡེ་རྒྱུང་ཅན་གྱི་བཟའ་
ཆས་ལས་རིགས། རྒྱན་གོས་ལས་རིགས། དུལ་སྐྱོར་སྡེ་གསེང་ལས་རིགས། ཚོང་ལས་
དར་སྐྱེལ། ཡར་ཐོན་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ལག་རྩལ་ནང་འདྲེན་སོགས་བྱེད་ཐུབ་
པའི་ཕན་ཐོགས་ཡོད། འོན་ཀྱང་འདི་བོད་རིགས་རྒྱལ་ས་ལས་དམིགས་བསལ་ལྷོ་
ཚོགས་དཔེར་ན་ལས་བྱེད་པ་དང་ཚོང་པ་ཉུང་ཤས་ཤིག་ལ་མ་གཏོགས་ཕན་ཐོགས་
མེད་པ་གསལ་པོ་ཡིན།

གནོད་པའི་ཆ།

བོད་དུ་ལྷགས་ལམ་འཕུགས་སྐྱུན་དང་གྲོང་ཁྱིམ་འཕུགས་སྐྱུན་ལ་སོགས་སྒྱིར་བཏང་

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཁུལ་དུ་ཁྱོད་ཁྱོད་འཇུགས་སྐྱབ་བྱེད་པའི་དམིགས་བྱུང་།

བཤད་ན་དགེ་བའི་ལས་ཤིག་ཡོན་མོད། བོད་མི་རིགས་ལ་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་རང་
སྲོད་དབང་ཆ་མེད་པ་ཡིན་ན། འཇུགས་སྐྱབ་དེ་དག་བོད་མིར་ཕན་པ་ལས་གཞོན་
པའི་ཆ་མང་བ་ཡོད་པ་རེད།

གཅིག སྐར་བོད་མི་དག་ལ་མི་རིགས་རང་སྲོད་གི་ཐོབ་ཐང་རྒྱང་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་ད་
ལྟ་བྱོར་བྱེད་དུ་བོད་མི་རྣམས་ལ་རང་སྲོད་གི་ཐོབ་ཐང་རྒྱ་དཀའ།

གཉིས། ཁྱོད་ཁྱོད་དུ་བོད་མིའི་སྐད་ཡིག་རིག་གཞུང་དང་། ཚོས་ལུགས། ཡུལ་སྲོལ་
གོམས་གཤིས། རྒྱ་ཚོགས་ཀྱི་སློམ་གཞི་བཅས་ལ་ཆད་དེ་འགྱུར་ལྡོག་ཐེབས་རྒྱ་རེད།

གསུམ། བོད་ཁུལ་དུ་ཁྱོད་ཁྱོད་འཇུགས་སྐྱབ་བྱས་པ་དེས་བོད་རིགས་རྒྱ་མིར་སྐྱུར་
པའི་མཚུངས་བསྐྱར་གྱི་གོམ་སྐབས་འཛུགས་སུ་འགོ་བཙམ་བཤད། མི་འབོར་འཕེལ་
རྒྱས་ལའང་ཁྱོད་གསེབ་ལས་ལྷག་པའི་བཀག་སློམ་ཐེབས་ཀྱི་རེད།

བཞི། བོད་ཀྱི་ཁྱོད་ཁྱོད་ནང་བཟོ་གྲུ་གསར་འཇུགས་བྱས་ཏེ་བོད་ཀྱི་ཚ་ཆེ་བའི་གཏེར་
རྩིས་དང་ཞིང་སྤྱོད་ལས་ཀྱི་ཐོན་རྩིས་རྣམས་ཐད་ཀར་ལས་སློན་དང་སྐར་ལས་ལྷག་
པར་སློག་འདོན་སོགས་བྱེད་རྒྱ།

ལྔ། བོད་ནང་ཁྱོད་ཁྱོད་གསར་སྐྱབ་དང་བསྐྱབ་འཇུགས་སྐྱབ་སྐྱ་ཚོགས་གཙོ་བྱས་
པའི་མིའི་བྱེད་སློ་ཡང་རྗེ་མང་དུ་སོང་སྟེ་བོད་ཀྱི་ཉམས་ཞན་སྟོབས་རྒྱང་གི་སྐྱེ་
ཁམས་ཁོར་ལུག་ལ་གཞོན་སྲོལ་ཆབས་ཆེན་ཐེབས་རྒྱ།

དྲུག བོད་རིགས་རྣམས་ལ་ཁྱོད་ཁྱོད་དུ་ལས་ཞུགས་ཁྲོམ་རའི་ནང་རྒྱ་རིགས་དང་
མཉམ་དུ་འགྲན་རྩོད་ཀྱི་རྒྱས་པ་མེད་པས། སྲིད་འཇིན་ལས་ཁུངས་པར་ཞོག ཐ་ན་
ལས་ཀ་ཐེབས་ཆག་ཅིག་ཀྱང་རྒྱ་དཀའ།

བདུན། ཁྱོད་ཁྱོད་དུ་སྲིད་འགྱུར་རིག་གསུམ་གང་ཅིའི་ཐད་བོད་མི་བོད་ཡུལ་ནས་
སྐར་ལས་ལྷག་པར་མཐའ་ལ་སྐྱད་རྒྱ(Marginalization བརྒྱུད་འཕྲུལ་འཇུག་)དང་། ཡང་ན་
དམའ་རིམ་གྱི་ལྷ་ཚོགས་ཤིག་ཆགས་རྒྱ་ཡིན་པ་རེད།

པོད་ཀྱི་མྱིན་རྒྱལ་ཉམས་ཞིབ་ཏུ་སྒྲིག་པའི་དཔེ་བཞུགས་ཀྱི་སྐོར་གྱི་བོད་མི་དགའ་ལ་དུས་ནམ་ཡང་དམའ་རིམ་

བརྒྱད། རྒྱ་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བོད་མི་དགའ་ལ་དུས་ནམ་ཡང་དམའ་རིམ་གྱི་འཕྲོད་ཆོག་ཤིག་ལས་འདྲ་མཉམ་གྱི་ལྷ་ཚུལ་མི་འདྲིན། ཡང་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ལོགས་གྱི་བོད་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འཛོལ་བ་སྐྱེལ་བཞིན་པའི་བོད་རིགས་དགའ་ལ་བཟུངས་ན་རྒྱ་རིགས་སུ་སྒྲུང་གི་ཡོད་པ་ལས་བོད་རིགས་དོ་མ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་གི་མེད། དེ་ལྟར་ན་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བོད་མི་རྣམས་བོད་རིགས་རྣམས་དག་ཅིག་མིན་ལ་རྒྱ་རིགས་ཀྱང་མིན་པའི་ར་མ་ལུག་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད།
དགུ་གྲོང་ཁྱེར་དུ་བོད་རིགས་རྣམས་ཁ་ཐོར་དུ་འགོ་བའལས་རྟོག་ཅུག་ཅིག་སྒྲིལ་བྱེད་པའི་ལུས་པ་མེད།

ལྷ་པོ། ང་ཚོས་ནང་སོག་དང་ཤིན་ཅང་གཉིས་ལས་ལེན་རྒྱུ་འདྲི་བསྐྱབ་བྱ།

མཁུན་གསལ་བཞིན་ཀྱང་གོར་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ ༥༥ ཡོད་པ་དང་། འདི་རྣམས་ལས་རང་རྒྱ་འཕེར་བའི་རྒྱུ་ཡིག་རིག་གཞུང་དང་། ཚོས་ལུགས། ལོ་རྒྱུས། མངའ་ཁོངས། རྩན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཔལ་འབྱོར་འཛོལ་བ་དང་ལྷན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གཞུང་དེ་དག་སྤེངས་མཛོན་པའི་ལྷན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསམ་པའི་དོ་བོ་བཅས་ལྷན་པའི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་མང་པོ་མེད། དེ་བཞིན་རྒྱ་དམར་སྲིད་གཞུང་ལ་འདྲིགས་སྤངས་སྐྱེལ་བྱེད་མཁུན་དང་རྒྱ་དམར་སྲོལ་བའི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་དེ་ལས་ཀྱང་ཉུང་ལ། མཐར་གཏུགས་ན་བོད་དང་། སོག་པོ། དུ་གྲུར་བཅས་མི་རིགས་འདི་གསུམ་ཡིན་པ་རེད། དེར་བརྟེན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཐབས་བརྒྱུས་སྤོང་གི་སློབ་སྦྱོར་མི་རིགས་འདི་དག་མཚུངས་སྒྲུབ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཡང་མཚུངས་སྒྲུབ་ཀྱི་བྱ་ཐབས་གཙོ་བོ་ནི་མི་རིགས་ས་ཁུལ་དུ་རྒྱ་རིགས་ཕོན་ཆེ་གནས་སློབ་དང་རྒྱའི་གྲོང་ཁྱེར་འཇུགས་སྐྱབ་སོགས་ཡིན་པ་རེད། གཤམ་དུ་འདིའི་སློབ་ནང་སོག་དང་ཤིན་

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཁུལ་ཏུ་གྲོང་ཁྱེར་འཛུགས་སྐྱོད་བྱེད་པའི་དམིགས་བྱུང་།

ཅང་གཉིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གཞི་གྲངས་སྟེང་ཏོག་ཙམ་བརྗོད་ན།

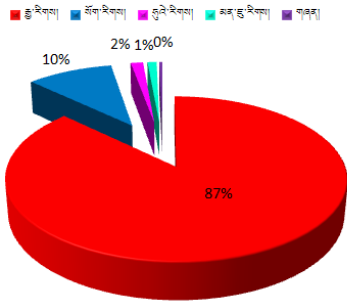
ནང་སོག་^[1]

- བོད་སོག་གི་རྒྱ་ཁྲིམ་གེ་ལོ་མི་ཏར་གྱུ་བཞི་ཁྲི ༡༡༥.༩ ཡིན་པ་དང་།
- བོད་སོག་ཏུ་ད་ལྟ་ས་ཁུལ་དང་རྫོང་རིམ་པའི་གྲོང་ཁྱེར་ ༣༠ འདུག
- བོད་སོག་ཏུ་རྒྱུན་སྟོན་མི་གྲངས་ ༣༤༠༥༠༦༠༠ ལས་རྒྱ་རིགས་ ༧༧.༥༩% །

སོག་རིགས་ ༡༧.༡༡ %། མི་རིགས་གཞན་ ༩.༣༢ % ཡིན་པ་རེད།

ད་དུང་དེ་ལས་ཀྱང་ཐབས་ བོད་སོག་གི་ལྗོངས་ཁྲིམ་ཏུ་ཉོ་ཏེ་མི་འབོད་དང་མི་དྲུག་གི་གྲུབ་རྒྱུ་ལ།

རྒྱུགས་པ་ཞིག་ཞི། བོད་སོག་གི་
 ལྗོངས་ཁྲིམ་ཏུ་ཉོ་ཏེ་མི་
 རྒྱ་སོག་རིགས་སྤྱི་ལོ་ནང་སོག་
 ཡོངས་ཀྱི་བསྐྱར་ཚད་ལས་ལྡབ་
 གཅིག་གི་ཉུང་བ་རེད། གནས་
 དེར་སོག་རིགས་ ༧.༧༩% དང་།
 རྒྱ་རིགས་ ༤༧.༡༦% རེད་འདུག

ད་ལྟ་བོད་སོག་རྒྱ་མི་རིགས་སུ་འགྱུར་ཚར་གྲབས་ཡོད་པ་དེ་ནི། རྒྱུགས་གཅིག་ནས་
 བསྐྱས་ན་བོད་སོག་གི་ས་ཆའི་གནས་བབས་ནི་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་ས་པེ་ཅིན་གྲོང་ཁྱེར་
 དང་ཐག་ཉེ་པས་རྒྱ་རིགས་སུ་མཚུངས་སྤྱད་བྱེད་སྒྲུབ་པ་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། འདི་ནི་
 བོད་སོག་གི་སོག་རིགས་རྣམས་ད་ལྟ་མི་རིགས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་རྒྱ་འགྱུར་
 གྱི་མགྲོགས་ཚད་ཆེ་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་དེ་ཡིན། རྒྱ་རྒྱུན་གཉིས་པ་ནི་བོད་སོག་ཏུ་
 ལྷ་ས་ནས་རྒྱ་ཡིས་དབང་སྤྱད་དང་གྲོང་ཁྱེར་འཛུགས་སྐྱོད་བྱས་པའི་མཛུགས་འབྲས་

[1] <http://zh.wikipedia.org>

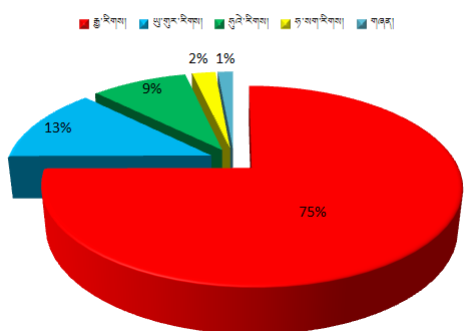
ཕོད་གྱི་མྱིད་རྒྱུ་ལུ་ཉམས་ཞིབ་ཏུ་སྒྲིག་བྱེད་པ།

ལ་བརྟེན་ནས་ད་ལྟ་ནང་སོག་ཏུ་སོག་རིགས་གང་མང་ཞིག་སོག་པོའི་མིང་ཙམ་ཡང་
 ལྷག་མེད་པ་ཆགས་ཡོད། གནས་ཚུལ་འདིའི་སྟེང་བོད་མི་རིགས་ཀྱིས་ཀྱང་བསམ་
 གཞིགས་གཏིང་ཟབ་བྱེད་དགོས།

ཤིན་ཅང་།

- ཤིན་ཅང་གི་རྒྱ་ཁྱོན་
 ཀུ་ལོ་མི་ཉར་གྲུ་བཞི་བའི ༡༦༥.༥

ཤིན་ཅང་གི་ཉེ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་ལྷན་ལུ་ལུ་མེད་མི་འབོར་དང་མི་རིགས་ཀྱི་གྲུབ་ཚུལ།

ཡིན་པ་དང་།

- ཤིན་ཅང་དུ་ད་ལྟ་ས་
 སྲུལ་དང་རྫོང་རིམ་པའི་གྲོང་
 རྒྱུར་ ༡༡ འདུག

- ཤིན་ཅང་ཏུ་རྒྱུན་མྱོད་
 མི་གྲངས་ ༡༠༧༥༡༧༠༠ དང་། དེ་

རྒྱུ་ལུ་ལས་རྒྱ་རིགས་ ༤༡.༦ % དང་། ལུ་གུར་རིགས་ ༤༥.༡ % ། ཉ་མག་
 རིགས་ ༥.༥ % ། མི་རིགས་གཞན་ ༥.༥ % ཡིན་པ་རེད། ཤིན་ཅང་གི་ཉེ་བའི་གྲོང་
 རྒྱུར་ལྷན་ལུ་ལུ་ལུ་མེད་མི་འབོར་ལས་རྒྱ་རིགས་ ༥༤.༧༩% ཡོད་པ་དང་། ས་
 གནས་ལུ་གུར་རིགས་ ༡༡.༤༦% དང་། ཉ་མག་རིགས་ ༡.༡༧% མ་གཏོར་མི་འདུག

ཤིན་ཅང་ཐོན་སྐྱེད་འཛུགས་སྐྱབ་དཔུང་ཚོགས།

(新疆生产建设兵团 The Xinjiang Production & Construction Corps)

ཤིན་ཅང་ས་སྲུལ་ལ་མཚོན་ན་ང་ཚོས་ད་དུང་སྤང་མེད་བྱེད་མི་རུང་བའི་གནད་
 འོན་ཀལ་ཆེན་ཞིག་ལོ། ཤིན་ཅང་ཐོན་སྐྱེད་འཛུགས་སྐྱབ་དཔུང་ཚོགས་ཞེས་པ་དེ་

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ལོད་ཁོལ་ཏུ་སྒྲོང་ཁྱིའི་འཕྲུགས་སྐྱབ་བྱེད་པའི་དམིགས་བསལ།

ཡིན་ཞིང་། འཕྲུགས་སྐྱབ་དཔུང་ཚོགས་དེ་ནི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ལོའི་ནང་ཡུང་གོ་དང་
ཨུ་ཏུ་སུ་བར་འགལ་ལྷོ་བྱང་རྗེས་གསར་འཕྲུགས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ༡༩༧༥
ལོའི་ལྷ་ ༩ པའི་ནང་འཕྲུགས་སྐྱབ་དཔུང་ཚོགས་དེ་མི་དགོས་པ་བཅོས། ༡༩༩༠ ལོའི་
ནང་ཉང་ཞོ་མིང་གིས་ཡུང་གོའི་དབང་ཆ་བཟུང་བ་དང་ཤིན་ཅང་གི་ཐོན་སྐྱེད་
འཕྲུགས་སྐྱབ་དཔུང་ཚོགས་ཀྱང་བསྐྱར་འཕྲུགས་བྱས་ཏེ། ཁོང་གིས་“ཤིན་ཅང་ཐོན་
སྐྱེད་འཕྲུགས་སྐྱབ་དཔུང་ཚོགས་འདི་ནི་ཤིན་ཅང་བརྟན་སྡོམ་ཡོང་བྱེད་ཀྱི་སྲོག་
ཤིང་ཡིན”ཞེས་བརྗོད་འདུག།^[1] དཔུང་ཚོགས་འདིའི་སྤྱི་བྱས་ལས་ཁུངས་ལུ་ལུ་
སྤྱི་ཚེ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ཁོངས་གཏོགས་སུ་ནི་ཤོག་ ༡༩ དང་ཞིང་ལྷན་ལས་
ཚོགས་ཁག་ ༡༧༩ བཅས་དང་། མི་གྲངས་ས་ཡ་གཉིས་དང་འབྲུམ་རྒྱུག་བདུན་སྟོང་
ཉིས་བརྒྱ་ལྟ་ཡོད་པ་དང་། དེ་རྒྱུ་ལས་རྒྱ་རིགས་ ༥༥.༥% ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་ག་
འཕྲུགས་འདིའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཁག་ཤིན་ཅང་ས་ཁུལ་གྱི་ག་ས་གར་སླེབས་ཡོད་པ་
རེད། ཤིན་ཅང་འཕྲུགས་སྐྱབ་དཔུང་ཚོགས་ཞེས་པ་འདི་ནི་ཞིང་ཆེན་རིམ་པའི་སྤྱི་
ཚོན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེའི་སྤྱི་ཚོན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཚོས་ནི། ཤིན་ཅང་འཕྲུགས་
སྐྱབ་དཔུང་ཚོགས་ནི་རྒྱལ་སྤྱི་གྱི་བྱས་ཁང་གི་སྤྱི་འདོན་ས་ཁུལ་ཞིག་ཡིན་
པས། ཤིན་ཅང་ལུ་གུར་རིགས་རང་སྟོང་སྡོངས་སྤྱི་གཞུང་གིས་ཤིན་ཅང་ཐོན་སྐྱེད་
འཕྲུགས་སྐྱབ་དཔུང་ཚོགས་ལ་རྒྱས་གཏོགས་བྱེད་སྲུབ་ཀྱི་མ་རེད། དེ་ནི་ཉང་སྤྱི་
དམག་གསུམ་དང་དེའི་སྟེང་ཁེ་ལས་བཅས་མཉམ་འབྲེལ་བྱས་པའི་དམིགས་བསལ་
གྱི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་ག་འཕྲུགས་ཤིག་རེད་ལ། འདི་ལྟ་བུའི་སྤྱི་ག་འཕྲུགས་དང་ཡང་ན་
སྤྱི་འདོན་ས་ཁུལ་ཞིག་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཡོངས་སུ་མེད། འདི་ནི་ཤིན་ཅང་ལུ་གུར་
རིགས་ཀྱི་མཛེང་པའི་སྐང་གི་གཏོང་རྩོམ་ཐོ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པ་རེད། རྒྱ་མཚན་ནི་
ཤིན་ཅང་ལུ་གུར་རིགས་རང་སྟོང་སྡོངས་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་གཞན་སྟོང་གི་དཔུང་

[1] སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོའི་ཉང་ཞོ་མིང་ཤིན་ཅང་ཏུ་གཞིགས་སྟོར་ཏུ་མེད་སྐབས་གསུང་བཤད་གནང་།

བོད་ཀྱི་མྱི་དུ་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཏུ་སྒྲིག་པའི་དུས་དེ་ལ།

ཚོགས་ཚེན་པོ་ཞིག་བཟུགས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ད་དུང་རང་ཉིད་ལ་གཙུག་འདོམས་དོ་
དམ་བྱེད་མཁན་གྱི་སྒྲིག་འཇུགས་ཤིག་སྤེལ་གནས་སྤོངས་དེར་བཟུགས་ཡོད་པས་སོ། །
གོང་གསལ་ལྟར་ན། བོད་མོག་དང་ཕྱི་ཅང་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་མཛེས་བཞི། མི་རིགས་
འདི་གཉིས་ཚིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མཇུག་དང་རྒྱལ་དམངས་སྲིད་གཞུང་གི་སྐབས་
ནས་བཟུང་རྒྱ་ནག་གིས་དབང་སྒྱུར་ལོག་སྐབས་ཡོད་པ་དང་། དེར་རྒྱ་རིགས་གནས་
སྡོད་པའི་མི་འབོར་མང་བ། མངའ་སྡེ་སྲུ་གོང་ཁྱེར་འཇུགས་སྐྱབ་མང་བ་བཅས་
ཡིན་ལ། འདི་དག་ཀྱང་མི་རིགས་ཀྱི་ཚོ་སྲོག་གཙོ་བོ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིག་ལུ་ཆགས་བསྐྱེད་
ཡོད་པ་རེད།

རྒྱལ་ལ། མ་འོངས་པར་བོད་ཁུལ་དུ་མ་མཐུང་དུ་གོང་ཁྱེར་འཇུག་སྐྱབ་ཀྱི་འཆར་གཞི།

བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཨུ་ལོན་ལྷན་ཁང་དང་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མི་དམངས་སྲིད་
གཞུང་གིས་ལོ་འདིའི་ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༠ ཡས་མས་སུ་གསར་དར་གྲོང་ཁྱེར་དང་
གོང་རྒྱལ་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་སྐྱེལ་འདེད་གཏོང་རྒྱུའི་སྐོར་གྱི་ལས་དོན་མཇུག་སྟོན་
བསམ་འཆར་ཞེས་པ་བྲུབ་བསྐྱབས་བྱས་ནས་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་སྤྱོད་ཁང་དང་། བཀའ་ཚུ་
མངའ་རིས་སོགས་སྤེལ་ཁལ་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འགྱུར་རྒྱུའི་ལས་དོན་ལ་སྐྱེལ་འདེད་
ཀྱིས་ ༢༠༢༠ ལོར་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་རྒྱུན་སྡོད་མི་འབོར་གྱི་གོང་ཁྱེར་དང་གོང་རྒྱལ་ཅན་
དུ་འགྱུར་ཚད་ ༩༠% ཡན་ཟེན་པའི་བཅོན་ལེན་བྱ་རྒྱུ་ཡིན། ཞེས་བཤད།^[10] བོད་
ལྗོངས་སུ་མིག་སྔར་སྤེལ་དང་གོང་ཁྱེར་ ༥ ཡོད་པ་དང་། དེ་ཡང་ལྷ་ས་གོང་ཁྱེར་
དང་ཆབ་མདོ་གོང་ཁྱེར། གཞིས་རྩེ་གོང་ཁྱེར། ཉིང་ཁྱི་གོང་ཁྱེར། མངའ་རིས་སྤེལ་
སྤྱོད་ཁལ་སྤེལ། བཀའ་ཚུ་སྤེལ་བཅས་རེད། དེ་ལྟར་ན་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་སྤེལ་ཁལ་

[10] གོང་སྐྱོད་ཀྱི་མཇུག་སྟོན་བསམ་འཆར་ནང་།

ཡོངས་རྫོགས་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་བསྐྱུར་རྒྱུ་ཡིན་པ་གཏན་ཁེལ་རེད།

གོང་སྐྱེས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འདི་ད་དུང་དབྱུས་གཙང་ས་ཁུལ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་
ལས་ཁམས་དང་མདོ་སྐད་ས་ཁུལ་ཚུད་མེད། གལ་ཏེ་སྡོད་མངའ་རིས་ཀྱང་གྲོང་ཁྱིམ་
དུ་བསྐྱུར་རྒྱུའི་ཆ་རྒྱུན་འདང་ཡོད་ན། མདོ་སྐད་དང་ཁམས་ས་ཁུལ་དུ་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་
བསྐྱུར་རྒྱུའི་གང་མང་ཡོད། དཔེར་ན་མཚོ་སྡོད་ཁུལ་གྱི་ཉེ་གནས་ཆབ་ཆ་དང་། མ་སྡོད་
ཁུལ་གྱི་ཉེ་གནས་རོང་བོ། མཚོ་བྱང་ཁུལ་གྱི་རྒྱ་ཆ་དང་། ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་གཟི་
ཆ་སྡེ་དགུ་དང་། འདབ་པའི་ཡར་རྟེན། རྟེ་རོང་ལ་སོགས་ནི་མི་འབོར་དང་དཔལ་
འབྱོར་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་གནས་ཚད་གང་ཅིའི་ཐད་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་སྐྱུར་ཚོག་ཚོག་ཡོད་ལ་
བསྐྱུར་ཡང་སྲིད། གང་ལྟར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་དུ་གྲོང་ཁྱིམ་གསར་འཛུགས་ཀྱི་
ལས་དོན་ད་ལྟ་གཤིན་པ་འགོ་བརྩམ་རྒྱུ་ཡིན་པ་གསལ་བོ་ཡིན། ད་ལྟ་ཤིན་ཅང་ནང་
ས་ཁུལ་དང་རྫོང་རིམ་པའི་གྲོང་ཁྱིམ་ ༡༡ དང་། ནང་སོག་ནང་ས་ཁུལ་དང་རྫོང་རིམ་
པའི་གྲོང་ཁྱིམ་ ༣༠ བཅས་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ཡང་བོད་མདོ་དབྱུས་ཁམས་གསུམ་དུ་
གྲོང་ཁྱིམ་བསྐྱོམས་ན་ ༡༣ མ་གཏོགས་མེད་པ། བོད་ཀྱི་ས་ཁྱོན་ཉ་ལམ་ཤིན་ཅང་དང་
ནང་སོག་གཉིས་ཀྱི་ས་ཁྱོན་གྱི་བསྐྱོམས་གྲངས་ཡིན་སྟབས། མ་འོངས་པར་བོད་ཁུལ་
དུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཉུང་མཐར་ཡང་གྲོང་ཁྱིམ་སྐྱུ་ཅུ་ལྟ་གསར་འཛུགས་བྱེད་
རེས་ཡིན། མིག་སྐར་ཀྱང་གོའི་གྲོང་ཁྱིམ་དང་གྲོང་རྒྱལ་ཅན་གྱི་བསྐྱུར་ཚད་ནི་ ༥༩%
ཡས་མས་ཡིན་ཞིང་། གྲོང་ཁྱིམ་ཅན་དུ་གཏོང་རྒྱུའི་བར་གསེང་ད་དུང་གང་མང་ལྟ་ག་
ཡོད་པས། ད་ལྟ་ཀྱང་གོ་སྲིད་གཞུང་གིས་ལོ་རེར་ ༡% མཁྱོགས་ཚད་སྡེད་གྲོང་ཁྱིམ་
ཅན་དུ་སྐྱུལ་འདེད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ༢༠༢༠ ལོར་སྐབས་རྗེས་རྒྱ་ནག་གི་མི་
གྲངས་དུང་ལྷུར་ ༡༠ ཡིས་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་འཛོལ་བ་བསྐྱེལ་རྒྱུ་རེད་ཟེས།^[༡༡]

[11] ཉེ་ཆར་ཤིན་ཏུ་བ་ནས་སྐེལ་བའི་གནས་ཚུལ།

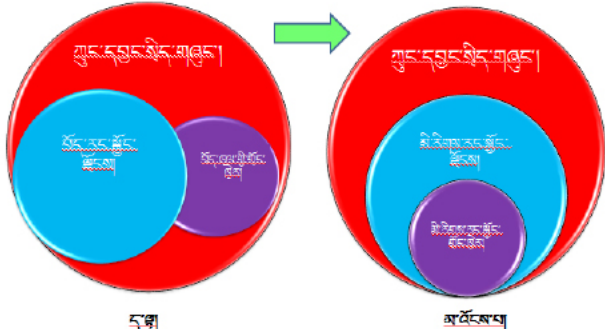
བཟུང་བ། འདྲེན་གྱི་མཁུ་སྒྲིལ་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་འདྲེན་པོ་ལ་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་མཁུ་སྒྲིལ་གྱིས་གདོང་ལེན་གྱི་འདྲེན་པོ།

མི་རིགས་རང་སྤྱོད་གྲོང་ཁྱིམ་གྱི་ཐོབ་ཐང་བརྩོན་ལེན།

དེ་ཡང་རྒྱ་བོད་གསུམ་རྒྱལ་ཁབ་ཨ་རི་ལ་མཚོན་ན། ལོ་སྔ་ན་རྗེས་Los Angeles ལོ་ན་འདི་ནང་རང་སྤྱོད་གི་ཚད་གཞི་མི་འདྲ་བའི་གྲོང་ཁྱིམ་ཆེ་ཚུང་ ༡༠ ལྷག་ཡོད་ཚུལ་འདུག དེ་བཞིན་ཡུ་རོབ་གྱི་

མི་རིགས་རང་སྤྱོད་གྲོང་ཁྱིམ་གྱི་ཐོབ་ཐང་བརྩོན་ལེན།

ལོན་ཏོན་London གྲོང་ཁྱིམ་གྱི་སྲིད་འཛིན་དབྱེ་མཚམས་ནང་ལོན་ཏོན་གྱི་མ་དང་ལོན་ཏོན་ནང་མ་ཞེས་དབྱེ་འདུག དེའི་ཁོངས་གཏོགས་སུ་རང་སྤྱོད་

གྲོང་ཁྱིམ་ ༡༡ འདུག ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཏན་འབེབས་ནང་། གྲོང་ཁྱིམ་རང་སྤྱོད་ཞེས་པ་འདི་དུས་དང་རྒྱལ་པ་ཀྱན་ཏུ་མཐོང་རྒྱུ་མེད།

སྤྱིར་རྒྱ་ནག་ནང་ཁྲུལ་དུ་ཞིང་ཆེན་ ༡༩ དང་། རང་སྤྱོད་སྡེ་ཚན་ ༥ ། ཐང་གཏོགས་གྲོང་ཁྱིམ་ ༤ ། དམིགས་བསལ་སྲིད་འཛིན་ས་ཁྲུལ་ ༡ ། ཁྲུལ་ ༥༡ ། རྫོང་

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཁུལ་དུ་གྲོང་ཁྱིམ་འཛུགས་རྒྱ་བྱེད་པའི་དམིགས་ཕྱོད།

༡༤༩༧ | བུད་པ་དང་། འདི་དག་ནང་རྫོང་རིམ་པའི་གྲོང་ཁྱིམ་ ༡༧༩
 དང་། ས་ཁུལ་རིམ་པའི་གྲོང་ཁྱིམ་ ༣༡༩ | བཅོམས་རྒྱ་ནག་ནང་ཁུལ་དུ་ད་ལྟོ་གྲོང་
 ཁྱིམ་ ༤༤༡ ལྟག་ཡོད་པ་རེད། ཡང་སྒོམ་མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ ༥ ཡོད་པའི་ནང་
 དུ། བུད་པའི་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སུ་གྲོང་ཁྱིམ་ ༣༠ དང་། གོང་ཞི་གྲོང་རིགས་རང་སྐྱོང་
 ལྗོངས་སུ་གྲོང་ཁྱིམ་ ༣༡ | ཉེན་ལ་རྒྱའི་རིགས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སུ་གྲོང་ཁྱིམ་ ༧ | བོད་
 རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སུ་གྲོང་ཁྱིམ་ ༤ | ཤིན་ཅང་ཡུ་གུར་རིགས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སུ་གྲོང་
 ཁྱིམ་ ༣༡ བཅས་དང་། རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལཱའི་བྱུང་ཁོངས་ནང་བཅོམས་གྲོང་ཁྱིམ་ ༧༩
 འདུག གྲོང་ཁྱིམ་རེ་རེའི་ཁོངས་གཏོགས་སུ་རྫོང་ཁག་དུ་མ་ཡོད་པ་དང་། དཔེར་ན་
 བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷ་ས་དང་། གཞིས་རྩེ། ཆབ་མདོ་བཅས་གྲོང་ཁྱིམ་གསུམ་གྱི་
 ཁོངས་གཏོང་སུ་རྫོང་ཁག་ ༤༠ ཡོད་པ་རེད། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལ་མ་གཞི་རྫོང་
 ༧༩ ཡོད་པ་ལས་རྫོང་ཁག་མང་ཆེ་བ་གྲོང་ཁྱིམ་ཁོངས་གཏོགས་སུ་བརྒྱུག་ནས་རང་
 སྐྱོང་གི་ཐོབ་ཐང་མེད་པར་ཆགས་ཡོད། མ་འོངས་པར་ད་དུང་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་
 ཀྱི་ས་ཆའི་ ༤༠% གྲོང་ཁྱིམ་བཟོ་རྒྱུ་ཡིན་ཚུལ་བཤད་འདུག^[༡]

དེ་བཞིན་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྲིད་གཞུང་གིས་ཀྱང་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་མི་
 འབོར་གྱི་ ༩༠% ཡན་གྲོང་ཁྱིམ་ཅན་དུ་བསྐྱར་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཤད་འདུག འདིས་
 ཀྱང་བོད་ཀྱི་རང་སྐྱོང་ཐོབ་ཐང་བྱེད་ཅམ་མེད་པར་ཆགས་རྒྱུ་མཚོན་ཡོད། རྒྱ་ནག་
 བུད་པའི་དུ་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ ༥༥ ཡིས་རྒྱལ་ཡོངས་མི་འབོར་གྱི་ ༡.༩% ལས་
 བཟུང་མེད་ཀྱང་མངའ་ཁོངས་ས་ཆའི་ ༤༧% ཅམ་བཟུང་ཡོད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་
 མི་རིགས་རང་སྐྱོང་གྲོང་ཁྱིམ་གྱི་ལམ་ལུགས་ཅིས་ཀྱང་ལེན་ཐབས་བྱེད་དགོས།

དེ་ཡང་མི་རིགས་རང་སྐྱོང་གྲོང་ཁྱིམ་དང་རང་སྐྱོང་གྲོང་ཁྱིམ་གཉིས་ལ་
 བྱུང་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཤེས་དགོས་ཤིང་། རང་སྐྱོང་གྲོང་ཁྱིམ་ཡིན་ན་གངས་ཉུང་མི་

[1] ཉེ་ཆར་Rukor.org ཞེས་པའི་དྲ་ཐོག་ཏུ་སླེལ་བའི་གནས་ཚུལ།

འདྲེན་གྱི་མྱོད་རྒྱུ་ལྷན་ཉམས་ཞིབ་ཏུ་སྒྲིག་ཤིང་།

རིགས་རྣམས་ལ་ཁེ་སྒོལ་ཅི་ཡང་མེད། གལ་ཏེ་ང་ཚོས་མི་རིགས་རང་སྤོང་གོང་གྲོང་གྲུབ་
གི་ཐོབ་ཐང་བཅོམ་ལེན་བྱེད་མ་གྲུབ་ཚེ། མི་རིགས་ས་ཁུལ་རང་སྤོང་ཞེས་པར་དོན་
སྤོང་སྤྱོད་ཅི་ཡང་མེད་པ་ཆགས་སྐྱེ་ཤིང་། ཕྱི་ངོས་ནས་བལྟས་ན་ལྷན་སྒྲིག་གོང་གྲོང་གྲུབ་གི་
དམར་ཤོག་ཚོགས་གཙོ་ཚེ་དག་ལྟ་དང་། གཞིས་རྩི་གོང་གྲོང་གྲུབ་གི་དམར་ཤོག་ཚོགས་
གཙོ་བསྟན་འདྲིན་རྣམས་སྐྱེ། ཆབ་མདོ་གོང་གྲོང་གྲུབ་གི་དམར་ཤོག་ཚོགས་གཙོ་བོར་
བུ་དོན་གྲུབ་སོགས་ཤིང་། དེ་ནི་རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་ང་ཚོར་བསྟན་པའི་མིག་འདྲུལ་
ཞིག་ལས། བོད་ལ་བོད་རིགས་ཀྱི་འགོ་བཟུང་བསྟོན་གཞན་བྱས་པ་མིན།

དུས་རབས་སོལ་མའི་ལོ་རབས་ལྷ་བཅུ་པའི་ནང་མཚོ་སོལ་ཞིང་ཆེན་
གསར་འཛུགས་བྱེད་སྐབས་ཞིང་ཆེན་དམར་ཤོག་ཚོགས་གཙོ་དང་རྒྱན་ཀྲང་བཅས་
བོད་རིགས་ཀྱི་གསར་བཞེ་བ་བཀྲ་ཤིས་དབང་ལྷུག་ཡིན་པ་ཤིང་། རྗེས་སུ་མཚོ་སོལ་
ཞིང་ཆེན་སྐབས་ལྟན་ཆགས་པ་དང་རྒྱ་རིགས་ཁོ་ན་ལས་བོད་རིགས་ཀྱི་ཉར་ལྷུ་འཛུགས་
ཅི་གཅིག་ཀྲང་བྱུང་མེད། དེ་བཞིན་བོད་རང་སྤོང་སྤོང་སྤྱོད་ཐོག་མར་འཛུགས་དུས་
བརྗེས་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་གྲུ་འཛུགས་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། གྲུ་འཛུགས་གཞན་པ་
པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བསྟོན་གཞན་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཤིང་། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་
མི་རིགས་རང་སྤོང་གོང་གྲོང་གྲུབ་བཅོམ་ལེན་བྱེད་དགོས།

**ཚྲོང་གྲོང་ནང་མི་རིགས་རང་གི་རིག་གཞུང་དང་ཁྱད་ཚུལ་སྐོར་བྱས་ཤིང་། འདྲིན་
ཚྲོང་གི་ལ་གསུམ་བྱེད་རྒྱ།**^[19]

གནད་དོན་འདིའི་སློབ་ཡོན་ས་མཚོག་གཙོ་བྱས་བོད་རིགས་སོ་སོལ་མཛེས་མི་
གཞན་གྱིས་གསུངས་དང་གསུང་བཞིན་པ་ཡིན་སྟབས། འདིའི་གལ་གནད་ཆེ་ཚུང་

[19] འདིའི་ནང་བོད་ཕྱི་ནང་གཞུང་གི་བོད་རིགས་གནས་སྤོང་གི་གོང་གྲོང་ཡོད་ཚད་ཚུང་ཡོད།

ཀུན་གཤམ་གཞུང་གིས་བོད་ཁུལ་ཏུ་གྲོང་ཁྱིམ་འཇུག་སྐྱོད་པའི་དམིགས་ཕྱིན།

དང་། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་འཛིན་སྐྱོང་སྡེལ་གསུམ་གནང་མ་ཐུབ་ན་མཇུག་འབྲས་ག་རེ་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་མིན་སྐོར་བདག་གིས་འདྲི་ཚིག་སྒྲོམ་བྱེད་མི་དགོས། གང་ལྟར་གྲོང་ཁྱིམ་ཏུ་བོད་རང་གི་སྐད་ཡིག་རིག་གཞུང་འཛིན་སྐྱོང་སྡེལ་གསུམ་ཡོང་ཆེད་ཀྱི་སློབ་ལྷན་དེས་པར་ཏུ་འཇུག་སྐྱོད་དགོས། དེ་ལས་སྡོག་ན་དོན་དག་ཡོད་ཆད་ཁ་སྐོར་ནང་གི་ཚིག་སྐོར་ཆགས་རྒྱུ་ཡིན་པར་དེས།

མཇུག་བཅས་མ།

བརྗོད་རྒྱུ་ལ་ལྟར་ན་གྲོང་ཁྱིམ་ནི་འགོ་བ་མིའི་རིགས་དཔལ་ཡོན་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ཚུ་ཚད་མཐོ་ཤོས་དེའི་མཚོན་རྟགས་ཡིན་པར་བཤད། འོ་ན་བོད་ཁུལ་གྱི་སྤྱི་ཚུ་མདོ་དང་། གཙོ་དཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཉི་ཟླ་སོགས་གྲོང་ཁྱིམ་དེ་དག་ནི་འགོ་བ་མིའི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ཚུ་ཚད་མཐོ་ཤོས་ལ་སླེབས་ཡོད་མེད་ཀྱུན་གྱིས་མཁྱེན་གསལ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་གྲོང་ཁྱིམ་འཇུག་སྐྱོད་ཀྱི་གོམ་སྤྲོད་མཐུན་པའི་བྲག་པས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་པར་ཞོག་ཐ་ན་རྒྱ་ནག་ནང་ལོགས་སུ་འདྲེས་སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས་དང་གྲོང་ཁྱིམ་འཇུག་སྐྱོད་གཉིས་དོ་མ་སྒྲུབ་པ་ཆགས། དེའི་མཇུག་འབྲས་ལས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འགལ་རྒྱ་ཡང་ཉིན་རེ་བཞིན་རིམ་ཏུ་འགོ་བཞིན་པ་རེད། ལྷིང་འགོ་བ་མིའི་དཔལ་ཡོན་ཟེར་ཏུས། དེ་ནི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་ཏུ་འཕེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ཏུ་མིའི་རིགས་ཀྱིས་གསར་བརྐྱབ་བྱས་པའི་རྒྱ་ལོར་ལོངས་སྤྱོད་ཅམ་མ་ཟད། བསམ་པའི་ལོངས་སྤྱོད་བཅས་མཐའ་དག་ལ་གོ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། མདོར་ན་ཕྱི་དངོས་པོ་དང་ནང་བསམ་སློབ་གཉིས་ཀྱི་འཕེལ་ཚད་དེས་ཅན་ཞིག་ལ་དཔལ་ཡོན་ཞེས་རྗོད་ཀྱི་ཡོད། རང་རེའི་བོད་ཏུ་ནང་བསམ་སློབ་ཀྱི་ཚུ་ཚད་གང་འཚམས་སུ་སླེབས་ཡོད་རྒྱུ་འདུག་ཡིན་ཡང་ཕྱི་དངོས་པོའི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ཚུ་ཚད་ཏ་ཅང་དམའ་ཞིང་དལ་བ་དེར་ཀུན་

བོད་ཀྱི་མྱིན་རྒྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཏུ་སྐྱོད་པ།

གྲིས་ངོས་ལེན་ཡོད། དེར་བརྟེན་བོད་ལུ་ཤྲོང་བྱེད་གསར་འཛུགས་བྱེད་པ་དེ་ནི།
དཔེར་ན། འགོ་མི་སྐབ་མཐའ་མི་བྱིས་པ་ཞིག་རྒྱལ་ཤར་སློང་ཏུ་བཅུག་པ་དང་གཅིག་
མཚུངས་ཡིན། ད་ཏུ་དེ་ལས་སློབ་ཞིག་ནི་ཤྲོང་བྱེད་དེ་དག་ནང་བོད་རིགས་
རྣམས་ལ་ཤྲོང་བྱེད་ལུ་མིའི་འཚོ་བའི་ཐོབ་ཐང་རག་རྒྱ་སར་ཞོག ཐ་ན་རྒྱ་མི་
རིགས་དང་འབྲེ་མཉམ་གྱི་ཐོབ་ཐང་ཡང་མེད་པ་གསལ་པོ་ཡིན་ལ། ཤྲོང་བྱེད་ཞེས་
མིང་ཅི་མ་བརྒྱུར་བ་མ་གཏོགས་དོན་ལ་འགྱུར་བ་གང་ཡང་མེད། སྤྱིར་ཤྲོང་བྱེད་ནི་
འགོ་བ་མིའི་རིགས་དཔལ་ཡོན་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ཚུ་ཚད་མཐོ་ཤོས་ཡིན་ཟེར་ན་བདེན་
མོད། འོན་ཀྱང་བོད་ཏུ་གནས་ཚུལ་ལོགས་བཀར་ཡིན། རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་བོད་
ལུ་ཤྲོང་བྱེད་གསར་འཛུགས་བྱེད་པ་དེ་འཕེལ་རྒྱས་ཁོ་ནའི་ཚང་གཞིའི་སྣང་
ཤྲོང་བྱེད་བཅུགས་པ་མིན་ལ། དེ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་
ཁེ་སན་རྒྱབ་ཆེད་ཡིན། གང་ལྟར་བོད་ཀྱི་ས་ལུ་ཤྲོང་བྱེད་ལམ་དང་། ལྷགས་ལམ།
གནམ་གུ་ཐང་སོགས་འཛུགས་རྒྱན་བྱེད་པའི་དམིགས་ལུ་ནི་ཤྲོང་བྱེད་འཛུགས་
རྒྱན་དང་དམག་དོན་གྱི་དགོས་མཁོ་ཡིན་ཞིང་། ཤྲོང་བྱེད་འཛུགས་རྒྱན་གྱི་དམིགས་
ལུ་ནི་རྒྱ་རིགས་སྤར་ལས་མང་བ་བོད་ཏུ་གནས་སློང་དང་། བོད་ཀྱི་རྒྱུས་པའི་ཐོན་
ལུངས་ཉམ་འཕྲོག བོད་མི་རིགས་གང་མགོགས་མཚུངས་བརྒྱུར་བཅས་ཀྱི་ཆེད་
ཏུ་ཡིན་ལ། བོད་ལུ་ཤྲོང་བྱེད་གསར་འཛུགས་ཀྱི་ལས་དོན་ནི་ད་ལྟ་གཞི་ནས་
འགོ་བརྒྱུ་མས་པ་ཡིན་པ་ལས་མཇུག་སྒྲིལ་པ་མིན་ཞིང་། ཤྲོང་བྱེད་གསར་འཛུགས་
ལས་ཐེབས་རྒྱུའི་ཤུགས་རྒྱུན་ཐབས་རྒྱལ་དེ་ཡང་གཞི་ནས་ཡིན་སྟབས། རང་རེའི་
གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱིས་གནད་དོན་འདིར་སྐྱབས་སྤོང་དང་གདོང་ལེན་རྒྱས་
ལྡན་བྱེད་དགོས་སྟུགས། །